

Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη

Φάση 1 Τελική συνοπτική έκθεση

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Φάση 1 Τελική συνοπτική έκθεση

TPL4I

Ο Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση (ο Φορέας) είναι ένας ανεξάρτητος και αυτοδιοικούμενος οργανισμός. Ο Φορέας συγχρηματοδοτείται από τα Υπουργεία Παιδείας των χωρών μελών του και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω επιδότησης λειτουργίας στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020).

Με συγχρηματοδότηση από
το πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Οι απόψεις που εκφράζονται από οποιοδήποτε πρόσωπο στο παρόν έγγραφο δεν αντανακλούν απαραίτητα τις επίσημες απόψεις του Φορέα, των χωρών μελών του ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2020

Συντάκτες: Annet De Vroey, Σιμώνη Συμεωνίδου και Amélie Lecheval

Η παρούσα έκδοση είναι ένας πόρος ανοικτής πρόσβασης. Αυτό σημαίνει ότι έχετε το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης, αξιοποίησης και διανομής της με την κατάλληλη αναφορά στον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην πολιτική ανοικτής πρόσβασης του Φορέα: www.european-agency.org/open-access-policy.

ΥΜπορείτε να παραθέσετε την παρούσα έκδοση ως εξής: Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2020. *Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη: Φάση 1 Τελική συνοπτική έκθεση*. (A. De Vroey, Σ. Συμεωνίδου και A. Lecheval, συντ.). Odense, Δανία

Το έργο αυτό αδειοδοτείται από την Άδεια **Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές**.

Δεν μπορείτε να τροποποιήσετε ή να μεταφράσετε την παρούσα δημοσίευση χωρίς την έγκριση του Φορέα.

Με στόχο τη μεγαλύτερη προσβασιμότητα, η παρούσα έκθεση είναι διαθέσιμη σε 25 γλώσσες και σε προσβάσιμη ηλεκτρονική μορφή στον δικτυακό τόπο του Φορέα: www.european-agency.org

Αυτή είναι η μετάφραση του πρωτότυπου κειμένου στα αγγλικά. Σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με την ακρίβεια των πληροφοριών στη μετάφραση, ανατρέξτε στο πρωτότυπο αγγλικό κείμενο.

ISBN: 978-87-7110-913-9 (Ηλεκτρονική μορφή)

Γραμματεία

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Τηλ: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Γραφείο Βρυξελλών

Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Τηλ: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

Περιεχομενα

Εισαγωγή	5
Βασικά στοιχεία πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη	6
Τάσεις και βασικά ζητήματα πολιτικών ΕΜΕ για την ένταξη σε εθνικό/ περιφερειακό επίπεδο	8
Ο ρόλος της ΕΜΕ για την ένταξη στα συστήματα ενταξιακής εκπαίδευσης	10
Ένα προφίλ των ενταξιακών εκπαιδευτικών για την κάλυψη του φάσματος μορφών της ΕΜΕ	11
Τελικές παρατηρήσεις	12
Αποτελέσματα προγράμματος	13
Βιβλιογραφικές αναφορές	15

Εισαγωγή

Με ομάδες μαθητών οι οποίες είναι πιο ετερογενείς από ποτέ, ο καίριος ρόλος των εκπαιδευτικών και η ανάγκη τους για επαγγελματική μάθηση για την ένταξη αναγνωρίζονται ευρέως. Οι εκπαιδευτικοί, οι ερευνητές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο συζητούν ολοένα και περισσότερο το φάσμα των ευκαιριών Επαγγελματικής Μάθησης Εκπαιδευτικών (ΕΜΕ) προκειμένου να προετοιμάσουν όλους τους εκπαιδευτικούς και το λοιπό προσωπικό για την ένταξη όλων των μαθητών.

Η ανάπτυξη πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη είναι σημαντική για την ενταξιακή εκπαίδευση. Η ενταξιακή εκπαίδευση διασφαλίζει ότι «σε όλους τους μαθητές, ανεξαρτήτως ηλικίας, παρέχονται ουσιαστικές, υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικές ευκαιρίες στην τοπική τους κοινότητα, μαζί με τους φίλους και τους συμμαθητές τους» (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2015, σ. 1). Η ΕΜΕ για την ένταξη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης συστημάτων ενταξιακής εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα **Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη (TPL4I)** επικεντρώνεται σε όλες τις πολιτικές που επηρεάζουν την ΕΜΕ για την ενταξιακή εκπαίδευση. Η Φάση 1 του TPL4I στόχευε στον προσδιορισμό των βασικών στοιχείων πολιτικής ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί, σε κάθε στάδιο της σταδιοδρομίας τους, είναι προετοιμασμένοι για την ενταξιακή εκπαίδευση. Η Φάση 2 θα τονίσει ένα μόνο στοιχείο και θα το συνδέσει με τα άλλα προγράμματα από τον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση (ο Φορέας). Η παρούσα έκθεση συνοψίζει τα αποτελέσματα της Φάσης 1 του TPL4I.

Πρώτον, καθορίζει τα στοιχεία ενός πλαισίου πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη. Βάσει μιας **επισκόπησης βιβλιογραφίας** διεθνούς πολιτικής και έρευνας (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019α), η ομάδα TPL4I ανέπτυξε ένα **εργαλείο αυτοαξιολόγησης πολιτικών** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019β). Το εργαλείο έχει ως στόχο να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στην καταγραφή και την αξιολόγηση της εθνικής/περιφερειακής πολιτικής όσον αφορά την ΕΜΕ για την ένταξη σε τρεις τομείς:

- Όραμα πολιτικής και βασικές αρχές
- Στόχοι και φάσμα μορφών υποστήριξης
- Ανάπτυξη ικανοτήτων, χρηματοδότηση και παρακολούθηση.

Δεύτερον, η παρούσα έκθεση περιγράφει τα βασικά ζητήματα που εντοπίστηκαν σε 26 ευρωπαϊκές χώρες στο πλαίσιο των στοιχείων πολιτικής που προσδιορίστηκαν. Μια σύνθεση όλων των πορισμάτων (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020β) επισημαίνει τις κύριες προκλήσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους παρόχους ΕΜΕ για την ένταξη.

Τρίτον, η έκθεση συνδέει τα πορίσματα με προηγούμενες εργασίες του Φορέα, τις οποίες ενσωματώνει σε μια ολοκληρωμένη συστηματική προσέγγιση.

Τέλος, προτείνει μια ευρύτερη χρήση του *Προφίλ των Ενταξιακών Εκπαιδευτικών* (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2012). Η Φάση 2 του TPL4I θα διευκρινίσει περαιτέρω αυτό το θέμα.

Βασικά στοιχεία πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη

Ερευνητικές εργασίες και έγγραφα πολιτικής σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο επισημαίνουν βασικά ζητήματα στο τομέα των πολιτικών ΕΜΕ για την ένταξη τα οποία στοχεύουν στην υποστήριξη της ισοτιμίας και της ένταξης (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019α). Υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη να εξεταστούν οι προβληματισμοί **όλων των εκπαιδευτικών** για την πρακτική ένταξης.

Το φάσμα των ευκαιριών ΕΜΕ εκτείνεται από την αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών έως την αρχή της σταδιοδρομίας (εισαγωγή), τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη και την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτών εκπαιδευτικών. Στην ΕΜΕ για την ένταξη, η συνεργασία των εμπειρογνομόνων και του προσωπικού υποστήριξης με τους εκπαιδευτικούς της ενταξιακής εκπαίδευσης αποτελούν μέρος του φάσματος. Η πολιτική πρέπει, επομένως, να διασφαλίζει ότι το σύνολο του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των εμπειρογνομόνων και των σχολικών ηγετών, συμμετέχει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ένταξη καθόλη της διάρκεια της επαγγελματικής απασχόλησης.

Ομοίως, η πολιτική πρέπει να προωθεί μια βαθύτερη κατανόηση της ετερογένειας, δίνοντας έμφαση στην ΕΜΕ για την **ισοτιμία και την ένταξη**. Η συνεργατική πρακτική είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη διαφόρων κατευθύνσεων για την ΕΜΕ για την ένταξη και παρέχει στο σύνολο του προσωπικού ευκαιρίες για στοχασμό και επαγγελματική μάθηση στον τομέα της ενταξιακής εκπαίδευσης.

Με βάση τα εν λόγω πορίσματα, το Εργαλείο αυτοαξιολόγησης πολιτικών TPL4I αποτελεί έναν συνεκτικό πόρο για πολιτικό προβληματισμό και ανάπτυξη πολιτικών στον τομέα της ΕΜΕ για την ένταξη. Καθορίζει τους ακόλουθους βασικούς τομείς και ουσιώδη στοιχεία πολιτικής:

Όραμα και βασικές αρχές:

- **ένα σαφές όραμα πολιτικής για την ΕΜΕ όσον αφορά την ισοτιμία και την ένταξη**, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν ευκαιρίες επαγγελματικής μάθησης καθόλη τη διάρκεια της επαγγελματικής απασχόλησης σε σχέση με τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης, την παιδαγωγική τους ευθύνη για όλους τους μαθητές και τη συμβολή τους και τη συνεργασία τους στον τομέα της ενταξιακής εκπαίδευσης·
- **κατευθυντήριες αρχές για την πολιτική ΕΜΕ για την ένταξη**, ώστε να διασφαλίζεται ότι η ΕΜΕ αποτελεί προϋπόθεση για την ενταξιακή εκπαίδευση και περιέχει τις αρχές και την πρακτική της ενταξιακής εκπαίδευσης, στην αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών και στην ΕΜΕ για νέους, έμπειρους και ειδικευμένους εκπαιδευτικούς, καθώς και για εκπαιδευτές εκπαιδευτικών.

Στόχοι και φάσμα μορφών υποστήριξης:

- **οι στόχοι της πολιτικής ΕΜΕ για την ένταξη** καλύπτουν θέματα που συμβάλλουν στην κατανόηση και την εφαρμογή της ενταξιακής εκπαίδευσης: προσόντα, τομείς ικανοτήτων, παιδαγωγικές μέθοδοι ένταξης, διάλογος σχετικά με την ένταξη, καθώς

και ευθυγράμμιση της ΕΜΕ με τους στόχους πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και συστηματικές απαιτήσεις για ένα σύστημα ενταξιακής εκπαίδευσης·

- **φάσμα μορφών υποστήριξης για όλους τους εκπαιδευτικούς**, το οποίο παρέχει ποικίλες ευκαιρίες επαγγελματικής μάθησης για την ενταξιακή εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα όπου εργάζονται οι εκπαιδευτικοί, συμπεριλαμβανομένων των ικανοτήτων ηγεσίας, και το οποίο υποστηρίζει σχολεία και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα για την ανάπτυξη στρατηγικών σχεδίων και συνεργασίας στον τομέα της ΕΜΕ για την ένταξη.

Ανάπτυξη ικανοτήτων, χρηματοδότηση και παρακολούθηση:

- **στρατηγικές ανάπτυξης ικανοτήτων**, μηχανισμοί, κατευθυντήριες γραμμές, ικανότητες και παροχή κινήτρων για όλους τους εκπαιδευτικούς: στρατηγικές υποστήριξης σχολείων ή ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για τη δημιουργία ισχυρών ομάδων ηγεσίας, ανάπτυξης του ρόλου των ειδικευμένων εκπαιδευτικών ως πόρου για τα γενικά σχολεία ή προώθησης παιδαγωγικών μεθόδων ενταξιακής εκπαίδευσης, ή κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την ποιοτική αξιολόγηση κατά τον σχεδιασμό της ΕΜΕ για την ένταξη·
- **επαρκείς και αποδοτικοί (με βάση το κόστος) μηχανισμοί χρηματοδότησης:** οικονομικά κίνητρα, ευέλικτοι μηχανισμοί διάθεσης πόρων και συστηματική συλλογή πληροφοριών/δεδομένων σχετικά με τις δαπάνες·
- **παρακολούθηση της εφαρμογής της ΕΜΕ για την ένταξη** μέσω ενός ολοκληρωμένου πλαισίου λογοδοσίας, μηχανισμών για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση και μηχανισμών για την υποστήριξη της ιδιοκτησίας των διαδικασιών επανεξέτασης και βελτίωσης (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019β).

Τάσεις και βασικά ζητήματα πολιτικών ΕΜΕ για την ένταξη σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο

Είκοσι έξι χώρες¹ συμμετείχαν σε μια δραστηριότητα χάραξης πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη. Σε συνεργασία με τους εκπροσώπους του Φορέα από τις εν λόγω χώρες, η ομάδα TPL4I ολοκλήρωσε 26 **πλέγματα χάραξης πολιτικής** σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020α), χρησιμοποιώντας το εργαλείο αυτοαξιολόγησης πολιτικών (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019β).

Τα πλέγματα απεικονίζουν τις πολιτικές ΕΜΕ για την ένταξη σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο. Η ανάλυση των ολοκληρωμένων πλεγμάτων δίνει τη δυνατότητα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και σε άλλους εμπλεκόμενους φορείς να προσδιορίσουν τομείς πολιτικής τους οποίους εξετάζουν επί του παρόντος οι χώρες, σύμφωνα με τις διεθνείς συστάσεις πολιτικής και τα ερευνητικά στοιχεία, καθώς και εκείνους που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη πολιτικών στο μέλλον.

¹ Αυστρία, Βέλγιο (Φλαμανδική κοινότητα), Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο (Βόρεια Ιρλανδία, Ουαλία και Σκωτία), Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σερβία, Σλοβακία, Σουηδία, και Τσέχικη Δημοκρατία.

Η ανάλυση των πλεγμάτων αποκάλυψε τις ακόλουθες τάσεις (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020β):

Υπάρχουν διεθνείς συστάσεις για ολοκληρωμένες πολιτικές ΕΜΕ για την ένταξη οι οποίες βασίζονται στην έννοια της ισοτιμίας. Παρά το γεγονός αυτό, στις εθνικές/περιφερειακές πολιτικές, η ένταξη νοείται ως η ανάγκη για ξεχωριστές πολιτικές για κάποιες ομάδες μαθητών, όπως οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. **Οι ξεχωριστές εκπαιδευτικές πολιτικές για συγκεκριμένες ομάδες-στόχους οδηγούν συχνά σε ξεχωριστές ή ειδικές κατευθύνσεις στην ΕΜΕ.** Επομένως, ο βαθμός στον οποίο η ισοτιμία ενισχύει τις κατευθύνσεις της ΕΜΕ είναι θέμα που πρέπει να συζητηθεί.

Ο βαθμός στον οποίο η ενταξιακή εκπαίδευση αποτελεί μέρος του φάσματος πολιτικών όσον αφορά την ΕΜΕ ποικίλλει μεταξύ των χωρών. Επιπλέον, **σε πολλές χώρες υπάρχουν κενά μεταξύ των διάφορων σταδίων του φάσματος μορφών της ΕΜΕ**, ιδίως στην αρχή της σταδιοδρομίας των νέων εκπαιδευτικών και στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών εκπαιδευτικών, συμπεριλαμβανομένων των σχολικών ηγετών. Το εύρος των πολιτικών στην αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών και στη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη υποδηλώνει ότι η ενταξιακή εκπαίδευση αποτελεί κάποιες φορές στοιχείο των πολιτικών της ΕΜΕ. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, **οι ευκαιρίες ΕΜΕ καλύπτουν μαθητές που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως έχοντες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες χωρίς σαφή εικόνα των ικανοτήτων για την ένταξη.**

Η εφαρμογή της ΕΜΕ για την ένταξη αντικατοπτρίζει μια **σειρά συνεργατικών στρατηγικών και προσεγγίσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων.** Ωστόσο, αυτές δεν προωθούν πάντα τη συνεργασία μεταξύ όλων των εκπαιδευτικών ή μεταξύ εκπαιδευτικών με διαφορετικούς ρόλους (π.χ. εκπαιδευτικοί τάξης και ειδικευμένοι εκπαιδευτικοί). Ενώ οι γενικοί μηχανισμοί χρηματοδότησης της ΕΜΕ καλύπτουν την ΕΜΕ για την ένταξη, απουσιάζουν στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες για την ΕΜΕ για την ένταξη. Η παρακολούθηση βασίζεται σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας του σχολείου. Ωστόσο, υπάρχει έλλειψη συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών εμπλεκόμενων φορέων – όπως υπουργείων, τοπικών αρχών, πανεπιστημίων και άλλων οργανισμών ή δικτύων – για την ενίσχυση της πολιτικής ΕΜΕ για την ένταξη.

Λαμβάνοντας υπόψη τα εν λόγω πορίσματα, οι **κύριες συστάσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής** είναι οι ακόλουθες:

- **ανάπτυξη ενός οράματος πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη καθόλη τη διάρκεια της επαγγελματικής απασχόλησης**, στην οποία θα συμμετέχουν όλοι οι εκπαιδευτικοί – συμπεριλαμβανομένου του ειδικευμένου προσωπικού – στην ΕΜΕ για την ένταξη και η οποία θα τους δίνει τη δυνατότητα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών και να μην επικεντρώνονται μόνο στις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων μαθητών·
- **αναθεώρηση των στόχων πολιτικής ΕΜΕ για όλους τους εκπαιδευτικούς** και, ιδίως, παροχή κατευθυντήριων γραμμών και στρατηγικών που λαμβάνουν υπόψη τους τομείς ικανοτήτων που απαιτούνται για την ενταξιακή εκπαίδευση·
- **έμφαση στη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων** στην ΕΜΕ για την ένταξη.

Ο ρόλος της ΕΜΕ για την ένταξη στα συστήματα ενταξιακής εκπαίδευσης

Επιπλέον, τα πορίσματα συνδέθηκαν με το μοντέλο οικοσυστήματος του Φορέα για τα συστήματα ενταξιακής εκπαίδευσης (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2017α· 2017β). Το μοντέλο οικοσυστήματος εξηγεί πώς οι διαφορετικές δομές, διαδικασίες και αποτελέσματα των ενταξιακών πολιτικών και πρακτικών, σε διαφορετικά επίπεδα του συστήματος, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και επηρεάζουν τους μαθητές.

Ένας συγκεκριμένος τομέας πολιτικής που αποσκοπεί στην υποστήριξη της ενταξιακής εκπαίδευσης, όπως η ΕΜΕ για την ένταξη, θεωρείται ως ένα «κομμάτι» της ανάπτυξης των συστημάτων ενταξιακής εκπαίδευσης. Με αυτόν τον τρόπο, οι προκλήσεις που διαπιστώνονται στον τομέα μπορούν να εντάσσονται στο μοντέλο οικοσυστήματος. Αυτό καθιστά δυνατή την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ατομικοί, σχολικοί και εξωτερικοί παράγοντες, όπως τα κοινοτικά και εθνικά ή περιφερειακά πλαίσια πολιτικής, επηρεάζουν την ανάπτυξη ενός μαθητή στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ο Φορέας χρησιμοποίησε την προσέγγιση αυτή για να εξηγήσει τις επιπτώσεις της ανάπτυξης πολιτικής στα αποτελέσματα των μαθητών σε διάφορα προγράμματα:

- **Ενταξιακή πρώιμη παιδική εκπαίδευση** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2017α)
- **Ανάδειξη των επιτευγμάτων όλων των μαθητών στην ενταξιακή εκπαίδευση** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2017β)
- **Υποστήριξη της ενταξιακής σχολικής ηγεσίας** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019γ)
- **Προλαμβάνοντας τη Σχολική Αποτυχία** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019δ).

Χρησιμοποιώντας αυτήν την προσέγγιση με την πολιτική ΕΜΕ για την ένταξη, προκύπτουν οι ακόλουθες προκλήσεις στο οικοσύστημα:

Σε **εθνικό/περιφερειακό επίπεδο**, οι πολιτικές ΕΜΕ αντικατοπτρίζουν τις υπάρχουσες εκπαιδευτικές πολιτικές. Αυτές προωθούν τα δικαιώματα συγκεκριμένων ομάδων μαθητών, αντί να προωθούν ίσες ευκαιρίες για όλους τους μαθητές και αρχές ενταξιακής εκπαίδευσης. Οι πολιτικές ΕΜΕ πρέπει να επικεντρώνονται στην κάλυψη των αναγκών όλων των μαθητών. Επιπλέον, οι εν λόγω πολιτικές πρέπει να γεφυρώσουν τα κενά μεταξύ των διαφορετικών φάσεων της ΕΜΕ.

Σε **επίπεδο κοινότητας**, η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών σχολείων και εκπαιδευτών εκπαιδευτικών σε πανεπιστήμια και κολέγια προσφέρει ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών ΕΜΕ για την ένταξη. Η συνεργασία μεταξύ σχολείων και τοπικών αρχών απαιτεί την ευθυγράμμιση του οράματος πολιτικής, των σχολικών στρατηγικών σχεδίων και των αναγκών των εκπαιδευτικών στον τομέα της ΕΜΕ για την ένταξη.

Σε **επίπεδο σχολείου**, οι πολιτικές για τους νέους και τους έμπειρους εκπαιδευτικούς και για άλλο προσωπικό με διαφορετικά προσόντα και ρόλους πρέπει να υποστηρίζουν συνεργατικές ευκαιρίες ΕΜΕ, μεταξύ άλλων για τους εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, όπως τους εκπαιδευτικούς συμβουλευτικής καθοδήγησης και τους σχολικούς ηγέτες.

Σε **ατομικό επίπεδο**, οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται πολιτικές που παρέχουν τις βασικές αξίες και ικανότητες για την κάλυψη των αναγκών όλων των μαθητών, διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα ευκαιριών ΕΜΕ για την ένταξη και επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να ακολουθούν ευέλικτες και προσαρμόσιμες κατευθύνσεις ΕΜΕ για την ένταξη.

Ένα προφίλ των ενταξιακών εκπαιδευτικών για την κάλυψη του φάσματος μορφών της ΕΜΕ

Τα ανωτέρω πορίσματα συνδέθηκαν με τις βασικές αξίες και ικανότητες του **Προφίλ των Ενταξιακών Εκπαιδευτικών** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2012). Το Προφίλ σχεδιάστηκε για την ανάπτυξη πολιτικής στην αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών. Τα πορίσματα του TPL41 τονίζουν την ανάγκη για συνεργατική ΕΜΕ για την ένταξη σε όλο το επαγγελματικό φάσμα εκπαιδευτικών και εξειδικευμένου προσωπικού. Τα πορίσματα υποδηλώνουν συνεπώς ότι η εφαρμογή του Προφίλ:

- μπορεί να καλύψει το φάσμα των ευκαιριών ΕΜΕ για την ένταξη, καθόλη τη διάρκεια σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών και πέρα από το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής μάθησης ειδικευμένων εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών εκπαιδευτικών. Όλοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για την ενταξιακή εκπαίδευση σε όλο το φάσμα μορφών της ΕΜΕ για την ένταξη και μέσω της συνεργατικής μάθησης για όλους, αντί να προσφέρουν διαφορετικές ευκαιρίες επαγγελματικής μάθησης που οδηγούν σε διαφορετικά επαγγελματικά προσόντα.
- πρέπει να τροφοδοτεί τις πολιτικές συζητήσεις σχετικά με τις βασικές αξίες που ενισχύουν τις ευκαιρίες για την ΕΜΕ για την ένταξη. Όλες οι φάσεις του φάσματος μορφών της ΕΜΕ για την ένταξη πρέπει να έχουν βασικές αξίες που επικεντρώνονται σαφώς στην εκτίμηση της μαθητικής ετερογένειας, στην υποστήριξη όλων των μαθητών, στη συνεργασία με άλλους και στη συμμετοχή σε δραστηριότητες ΕΜΕ για την ένταξη. Η εφαρμογή των βασικών αξιών και ικανοτήτων του Προφίλ σε όλες τις φάσεις του φάσματος μορφών της ΕΜΕ για την ένταξη θα βοηθήσει τις χώρες να γεφυρώσουν τα κενά στις πολιτικές για την ανάπτυξη ικανοτήτων.
- πρέπει να τροφοδοτεί τις συζητήσεις πολιτικής σχετικά με τις βασικές ικανότητες για όλους τους επαγγελματίες που εργάζονται σε ενταξιακά πλαίσια. Η ποιότητα των εκπαιδευτικών ευκαιριών που απαιτούνται για την ενταξιακή εκπαίδευση εξαρτάται από την ποιότητα των γνώσεων, των στάσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, οι οποίες αναπτύσσονται σταδιακά καθόλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Χωρίς επαρκές φάσμα ευκαιριών ΕΜΕ για την ένταξη, οι εκπαιδευτικοί δεν θα είναι εξοπλισμένοι για τον σχεδιασμό και την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές.
- μπορεί να προωθήσει μηχανισμούς χρηματοδότησης για την ΕΜΕ για την ένταξη (δηλαδή χρηματοδότηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) και διαδικασίες παρακολούθησης για την επίτευξη της βασικής αξίας της προσωπικής επαγγελματικής ανάπτυξης.

Τα εν λόγω πορίσματα δικαιολογούν τη χρήση του *Προφίλ* σε όλο το φάσμα μορφών της ΕΜΕ για την ένταξη. Η Φάση 2 του TPL4I θα εξετάσει αυτό το θέμα.

Πάνω απ' όλα, για την προσέγγιση όλων των μαθητών και για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης για όλους, η ενταξιακή εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους εκπαιδευτικούς: εκπαιδευόμενους δασκάλους, νέους εκπαιδευτικούς, έμπειρους εκπαιδευτικούς, ειδικευμένους εκπαιδευτικούς και λοιπό προσωπικό υποστήριξης, καθώς και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών. Η χρήση του *Προφίλ* θα παράσχει ένα όραμα και τομείς αρμοδιοτήτων για περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικών στον τομέα της ΕΜΕ για την ένταξη.

Τελικές παρατηρήσεις

Το πρόγραμμα TPL4I καλύπτει ένα βασικό θέμα ανάπτυξης πολιτικής που αναγνωρίζεται ευρέως ως προϋπόθεση για την ενταξιακή εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί και το λοιπό προσωπικό που συμμετέχουν στην ενταξιακή πρακτική, καθώς και όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην ανάπτυξη της ενταξιακής εκπαίδευσης σε διαφορετικά επίπεδα του συστήματος, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα συνεκτικό και συνεχές φάσμα ευκαιριών επαγγελματικής μάθησης για την παροχή σχολείων για όλους.

Η ανάλυση των αυτοαναθεωρήσεων χωρών σχετικά με τα βασικά στοιχεία πολιτικής της ΕΜΕ για την ένταξη διαπίστωσε τα εξής:

- Η υποστήριξη πολιτικών για την ΕΜΕ για την ένταξη δεν κατανέμεται ομοιόμορφα στο φάσμα των μορφών μάθησης καθόλη την διάρκεια επαγγελματικής απασχόλησης για όλο το προσωπικό που συμμετέχει στην ενταξιακή εκπαίδευση.
- Απαιτείται ένα κοινό όραμα ισοτιμίας για την ενίσχυση όλων των ΕΜΕ για την ένταξη και τη γεφύρωση των κενών όσον αφορά διάφορα θέματα ετερογένειας.
- Συνεργατικές προσεγγίσεις σε επίπεδο σχολείου και με άλλους παράγοντες, π.χ. σε κοινοτικό ή εθνικό/περιφερειακό επίπεδο, υποδεικνύουν διάφορες ευκαιρίες για την ΕΜΕ για την ένταξη. Ωστόσο, απαιτείται περισσότερη διατομεακή και μακροχρόνια συνεργασία.

Κυρίως, όμως, για να ενισχυθεί η δέσμευση των εκπαιδευτικών και των σχολείων καθώς και η αυτεπάρκεια στην ενταξιακή εκπαίδευση, **τα πλαίσια ικανοτήτων των εκπαιδευτικών για την ένταξη αποτελούν βασικό στοιχείο του πλαισίου πολιτικής για την ΕΜΕ για την ένταξη.**

Αυτό το τελευταίο πόρισμα απαιτεί την ανάληψη δράσης για την ενθάρρυνση και την υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικών σε όλες τις χώρες.

Με βάση την αναγνώριση κοινών αξιών και τομέων ικανοτήτων για την ένταξη, το *Προφίλ των Ενταξιακών Εκπαιδευτικών* (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2012) μπορεί να παράσχει το πλαίσιο ικανοτήτων που απαιτείται για την προσέγγιση ενός ευρύτερου επαγγελματικού κοινού. Στόχος είναι να προετοιμαστούν όλοι οι εκπαιδευτικοί και οι συνάδελφοί τους για την ενταξιακή εκπαίδευση και να διασφαλίσουν τη δέσμευσή τους για συνεχή μάθηση στον τομέα.

Η Φάση 2 του TPL4I θα διερευνήσει περαιτέρω τη χρήση του *Προφίλ* ώστε να ληφθεί υπόψη η ενταξιακή μάθηση και η ισοτιμία στην εκπαίδευση σε όλες τις ευκαιρίες ΕΜΕ για την ένταξη. Ως εκ τούτου, και υπογραμμίζοντας τον Στόχο 4 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, 2015), οι πολιτικές ενταξιακής εκπαίδευσης ενθαρρύνονται να διευρύνουν το μήνυμα του «Όλοι σημαίνει όλοι» (UNESCO, 2020) σε «όλοι σημαίνει όλοι, σημαίνει όλοι οι εκπαιδευτικοί». Αυτό αποτελεί υπενθύμιση των τομέων ικανοτήτων που πρέπει να επιδιώξουν όλοι οι επαγγελματίες του τομέα.

Αποτελέσματα προγράμματος

Οι δραστηριότητες της Φάσης 1 του TPL4I οδήγησαν στην **Επισκόπηση βιβλιογραφίας TPL4I** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019α), στο **Εργαλείο αυτοαξιολόγησης πολιτικών TPL4I** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2019β), στα **Πλέγματα Χάραξης Πολιτικής TPL4I** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020α), στην **Ανάλυση πολιτικών των χωρών της Ευρώπης TPL4I** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020β), στην **Έκθεση Μεθοδολογίας TPL4I** (Ευρωπαϊκός Φορέας, 2020γ) και στην παρούσα **Τελική συνοπτική έκθεση της Φάσης 1 του TPL4I**.

Όλα τα αποτελέσματα διατίθενται στον δικτυακό τόπο του προγράμματος TPL4I www.european-agency.org/projects/TPL4I.

Βιβλιογραφικές αναφορές

UNESCO, 2020. *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all* [Παγκόσμια Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης 2020: Ένταξη και εκπαίδευση: Όλοι σημαίνει όλοι]. Παρίσι: UNESCO.

unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718/PDF/373718eng.pdf.multi (Τελευταία πρόσβαση: Δεκέμβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ανάπτυξη στην Ειδική Αγωγή, 2012. *Το Προφίλ των Ενταξιακών Εκπαιδευτικών*. (Α. Watkins, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers (Τελευταία πρόσβαση: Νοέμβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2015. *Θέση του Φορέα για τα ενταξιακά εκπαιδευτικά συστήματα*.

www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer (Τελευταία πρόσβαση: Οκτώβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2017α. *Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Contributions from a European Study* [Ενταξιακή πρώιμη παιδική εκπαίδευση: Νέες ιδέες και εργαλεία – Συνεισφορές μιας ευρωπαϊκής μελέτης]. (Μ. Κυριαζοπούλου, Ρ. Bartolo, Ε. Björck-Åkesson, C. Giné και F. Bellour, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-contributions (Τελευταία πρόσβαση: Αύγουστος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2017β. *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review* [Ανάδειξη των επιτευγμάτων όλων των μαθητών: Ένας οδηγός για την Αυτοαξιολόγηση]. (V.J. Donnelly και Α. Κεφαλληνού, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review (Τελευταία πρόσβαση: Δεκέμβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2019α. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Literature Review* [Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη: Επισκόπηση βιβλιογραφίας]. (Α. De Vroey, Σ. Συμεωνίδου και Α. Watkins, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-literature-review (Τελευταία πρόσβαση: Φεβρουάριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2019β. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Policy Self-Review Tool* [Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη: Εργαλείο αυτοαξιολόγησης πολιτικών]. (Σ. Συμεωνίδου και Α. De Vroey, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-policy-self-review-tool (Τελευταία πρόσβαση: Φεβρουάριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2019γ. *Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe [Ενταξιακή σχολική ηγεσία: Εξερεύνηση πολιτικών σε όλη την Ευρώπη]*. (Ε. Óskarsdóttir, V. Donnelly και M. Turner-Cmucha, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-school-leadership-synthesis (Τελευταία πρόσβαση: Οκτώβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2019δ. *Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels [Προλαμβάνοντας τη Σχολική Αποτυχία: Εξετάζοντας τις Δυνατότητες των Ενταξιακών Εκπαιδευτικών Πολιτικών στα Επίπεδα Συστήματος και Ατόμου]*. (Α. Κεφαλληνού, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/preventing-school-failure-synthesis-report (Τελευταία πρόσβαση: Οκτώβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2020α. *TPL4I policy mapping grids [Πλέγματα χάραξης πολιτικής TPL4I]*. Odense, Δανία.

www.european-agency.org/projects/TPL4I/policy-mapping (Τελευταία πρόσβαση: Νοέμβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2020β. *Teacher Professional Learning for Inclusion: An Analysis of Country Policies in Europe [Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη: Μια ανάλυση πολιτικών των χωρών της Ευρώπης]*. (Σ. Συμεωνίδου, Α. De Vroey και Α. Lecheval, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-synthesis (Τελευταία πρόσβαση: Δεκέμβριος 2020)

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση, 2020γ. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Methodology Report [Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών για την Ένταξη: Έκθεση Μεθοδολογίας]*. (Α. De Vroey και Σ. Συμεωνίδου, συντ.). Odense, Δανία.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-methodology (Τελευταία πρόσβαση: Δεκέμβριος 2020)

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, 2015. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Μετασχηματίζοντας τον Κόσμο μας: Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη]*. Ψήφισμα που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση στις 25 Σεπτεμβρίου 2015. A/RES/70/1.

sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (Τελευταία πρόσβαση: Δεκέμβριος 2020)

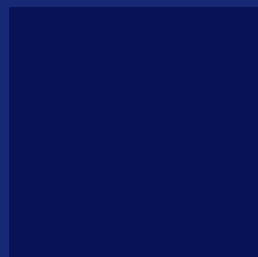

Γραμματεία:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Τηλ: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Γραφείο Βρυξελλών:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Τηλ: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org